

5de VERGADERING. — 2 DECEMBER 1897.

Mededeeling van ingekomen stukken — Verslag uitgebracht door de Commissie voor de Verzoekschriften.

5de VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 2 DECEMBER 1897.

(GEOPEND TE 11 UREN.)

Ingekomen: 1°. een bericht van een lid; 2°. een brief. Toespraken van den voorzitter en van den heer Minister van Buitenlandsche Zaken. — Nog ingekomen: 3°. een drukwerk. — Mededeeling van de benoeming van den voorzitter van de Gemengde Commissie voor de Stenographie. — Verslag uitgebracht over een adres. — Mededeeling van de benoeming van rapporteurs over wetsontwerpen. — Behandeling en aanneming van wetsontwerpen.

Voorzitter: de heer van Naamen van Eemnes.

Tegenwoordig, met den Voorzitter, 41 leden, te weten de heeren:

Pyls, van Welderen Rengers, Brantsen van de Zijp, Geertsema, Alberda van Ekenstein, Merkelbach, van Pallandt van Waardenburg en Neerijnen, Nijsingh, van Swinderen, van Marie, Nebbens Sterling, van Boneval Faure, van Alphen, Verheijen, van Nispen tot Panmerden, Bergsma, van den Biesen, Sickesz, Kist, Sassen, de Jong, van Zinnicq Bergmann, Reekers, L. van Nispen, Viruly, Pijnacker Hordijk, van Hall, Fennema, Schimmelpenninck van der Oye, Vening Meinesz, Godin de Beaufort, Breebaart, van Heek, van Asch van Wijck, Magnée, Bultman, Vlieland Hein, Melvil van Lynden, Prins en Laan,

en de heeren Ministers van Buitenlandsche Zaken, van Binnenlandsche Zaken en van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

De notulen van het verhandelde in de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

De Voorzitter deelt mede dat zijn ingekomen:

1°. een bericht van den heer Welt dat hij verhinderd is de vergaderingen gedurende deze week bij te wonen.

Dit bericht wordt voor kennisgeving aangenomen;

2°. de volgende brief:

„Amsterdam 30 November 1897.

Hoogedelgestrenge Heer!

Ik vervul bij dezen den treurigen plicht U te berichten, dat

mijn dierbare echtgenoot, de heer A. C. Wertheim, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, heden is overleden.

Met de meeste hoogachting,

Namens mevr. R. M. WERTHEIM,
JOH. G. WERTHEIM.

Den Hoogedelgestr. heer m. A. VAN NAAMEN
VAN EEMNES, Voorzitter van de Eerste
Kamer der Staten-Generaal, 's Hage."

De Voorzitter: Mijne heeren! De treurnare van het overlijden van ons hooggewaardeerd medelid A. C. Wertheim, heeft ongetwijfeld u evenals mij, diep getroffen.

Uitmuntende door groote gaven van geest en hart, door onverdroten ijver, door voortdurende toewijding aan de vele en velerlei zaken en betrekkingen, die hem opgedragen of toevertrouwd werden, is zijn heengaan een bijzonder groot verlies.

Ook wij waardeerden steeds zijne veelzijdige kennis, zijne belangstelling in alles, zijne welsprekendheid, zijn aangenamen omgang, waardoor hij bij ons voortdurend in goede herinnering zal blijven.

Moge de Almachtige zijne echtgenoot en kinderen kracht naar kruis geven, om dit voor hen onherstelbaar verlies in stille onderwerping te dragen.

De heer de Beaufort, Minister van Buitenlandsche Zaken: Mijnheer de Voorzitter! Het zal zeer zeker den leden dezer Vergadering niet verwonderen, indien ik ook hier, namens de Regeering, verklaar, dat zij zich ten vol e aansluit zoowel bij de deelneming, waaraan door u namens de Vergadering uitdrukking is gegeven, als bij de lofspraak op den betreunden overledene door u uitgebracht. Ook buiten de Staatskundige kringen en buiten deze Kamer heeft de heer A. C. Wertheim door zich altijd ten bate van alles wat schoon en goed is, niet uitsluitend in de stad zijner inwoning, maar ook in geheel Nederland in ruime mate beschikbaar te stellen, zich de aanspraak verworven om in de dankbare herinnering van het Nederlandsche volk te blijven voortleven. Ik acht mij dan ook voorzeker gerechtigd de verklaring af te leggen, dat Nederland in A. C. Wertheim een zijner beste burgers en edelste zonen heeft verloren.

Op voorstel des Voorzitters wordt besloten den brief van den heer G. Wertheim, namens de Kamer, met een brief van rouwbeklag te beantwoorden.

De Voorzitter deelt mede, dat nog is ingekomen:

3°. van het Departement van Binnenlandsche Zaken, de statistiek van den loop der bevolking van Nederland over 1895.

Dit stuk zal worden geplaatst in de boekerij der Kamer.

De Voorzitter: Ik heb de eer aan de Kamer mede te deelen dat tot voorzitter van de Gemengde Commissie voor de Stenographie is benoemd de heer de Savornin Lohman.

De heer Brantsen van de Zijp, voorzitter van de Commissie voor de Verzoekschriften, brengt, namens deze, het volgende verslag uit:

In handen der Commissie voor de Verzoekschriften is gesteld een adres van den Nederlandschen Boerenbond, waarin de medewerking van de Eerste Kamer der Staten-Generaal wordt gevraagd om 1°. onze wetgeving op den invoer te herzien in dien geest, dat onze Regeering niet langer machteloos moge staan tegenover de belemmering van den veeuitvoer; 2°. den invoer van alle veeproducten te belasten met 10 pct. der waarde; 3°. den vleeschaccijns af te schaffen.

Aangezien dit adres bij de behandeling der Staatsbegroting aanleiding tot bespreking kan geven, stelt Uwe Commissie voor het neder te leggen ter griffie ter inzage voor de leden.

De Kamer vereenigt zich met de voorgestelde conclusie.

7. Goedkeuring van de tusschen Nederland en Frankrijk gemaakte schikking, regelende de betrekkingen in het Regentschap Tunis.

De Voorzitter deelt nog mede, dat door de afdeelingen tot rapporteurs zijn benoemd voor de wetsontwerpen:

tot vaststelling der begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1898 (4) en het wetsontwerp tot verhooging der begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1898 ten behoeve van de invoering van de opiumregie op Java en Madura, alsmede op Lombok, de heeren Schimmelpenninck van der Oye, van Alphen, Pijnaacker Hordijk, Sassen en Alberda van Ekenstein;

en voor de wetsontwerpen:

naturalisatie van F. A. Groussot en zes anderen;

naturalisatie van E. H. Topie en zeven anderen;

naturalisatie van A. L. Ficker en zeven anderen;

wijziging van het IVde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1896;

goedkeuring van de op 3 April 1897 te 's Gravenhage tusschen Nederland en Frankrijk gemaakte schikking, regelende de betrekkingen tusschen Nederland en Frankrijk in het regentschap Tunis;

wijziging van het Vde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1896;

wijziging van het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1896;

beschikbaarstelling van gelden, wegens door het Departement van Oorlog gedane verstrekkingen, voor den dienst van 1897;

beschikbaarstelling van gelden, wegens verstrekkingen door het Departement van Marine gedaan, voor den dienst van 1897;

wijziging van het VIde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1896;

verhooging van het VIde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1897;

nadere verhooging van het VIde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1897;

wijziging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1896;

goedkeuring van eene met Jan Dirk baron van Wassenaer van Rosande en de gemeente Renkum gesloten overeenkomst, betreffende ruiling van grond te Oosterbeek, gemeente Renkum;

goedkeuring van den onderhandschen verkoop van een stuk grond en water te Coevorden, aan de Dedemvaartsche Stoomtramwegmaatschappij;

wijziging van het VIIde hoofdstuk B der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1896;

goedkeuring van den verkoop van eene strook grond tusschen de Keizersguldenwaard en het Steurgat onder Werkendam aan D. E. H. Boxman;

wijziging van het VIIde hoofdstuk A der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1896;

bekrachtiging van den onderhandschen verkoop van de Tongersche Barakken te Maastricht, aan de St. Bonifaciusstichting aldaar, en

vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten van Suriname over het dienstjaar 1893,

de heeren van Zinnicq Bergmann, Laan, van Nispen tot Pannerden, Nijssingh en van Swinderen.

Aan de orde is de behandeling van de wetsontwerpen:

I. GOEDKEURING VAN DE OP 3 APRIL 1897 TE 'S GRAVENHAGE TUSSEN NEDERLAND EN FRANKRIJK GEMAAKTE SCHIKKING, REGELENDE DE BETREKKINGEN TUSSEN NEDERLAND EN FRANKRIJK IN HET REGENT-SCHAP TUNIS. (72)

De beraadslaging wordt geopend.

De heer Brantsen van de Zijp: Mijnheer de Voorzitter! Ik wensch een enkel woord te spreken naar aanleiding van de uitbreiding van ons tractaat met Frankrijk tot Tunis, om te wijzen op de m. i. bedenkelijke interpretatie aan dat tractaat gegeven.

Om een einde te maken aan de tarievenquaestie tusschen Zwitserland en Frankrijk heeft de Fransche Regeering er in toegestemd om aan de Gruyère-kaas een lager invoerrecht in Frankrijk toe te staan. Nu heeft de Fransche Regeering daartoe volkomen het recht, maar ons tractaat met Frankrijk geeft aan Nederland recht op de behandeling op den voet der meest begunstigde Mogendheid, derhalve heeft Nederland het recht om dezelfde behandeling te genieten als Zwitserland heeft verkregen en moet voor de Nederlandsche kaas geen hooger recht worden betaald dan van de Zwitsersche geheven wordt.

Nu heeft de Minister van Buitenlandsche Zaken gezegd dat, indien wij maar Gruyère-kaas maakten, daaraan bij invoer in Frankrijk hetzelfde voorrecht zou worden geschonken als aan de Zwitsersche gegeven is; maar m. i. is deze redeneering niet juist. Immers dan zou het voorrecht gelden een artikel en er geen sprake zijn van een voorrecht dat aan eene natie is toegestaan. In het tractaat wordt gesproken van kaas, en dit is zoo goed de kaas, die hier te lande vervaardigd wordt als andere. Mij komt het derhalve voor dat de redeneering van de Regeering niet vrij is van bedenking.

Door onze kaas hooger te belasten is de Fransche Regeering niet in haar recht. Zwitserland maakt Gruyère-kaas, wij maken Edammer en andere kaas, maar alles is begrepen onder den generieken term kaas. Van het artikel moet dus hetzelfde recht worden geheven.

Wij hebben het recht om dit op grond van het tractaat te eischen. Ik hoop dan ook van den Minister te vernemen, dat uitzicht bestaat, dat de Fransche Regeering aan hare internationale verplichtingen zal voldoen, en aan Nederlands billijken eisch zal gehoor geven.

De heer de Beaufort, Minister van Buitenlandsche Zaken: Mijnheer de Voorzitter! De geachte afgevaardigde uit Gelderland heeft, naar aanleiding van deze schikking en hetgeen bij de behandeling daarvan door mij in de Tweede Kamer is gezegd, eenige opmerkingen gemaakt, die ik gaarne wil trachten te beantwoorden.

De geachte spreker meent dat ik ten onrechte in de andere Kamer er op zou hebben gewezen, dat het hier niet geldt een voorrecht, gegeven aan een bepaald land, maar wel een voorrecht, gegeven aan een bepaald artikel. Het kwam mij tot eene juiste beoordeeling der zaak noodig voor om daarop het licht te doen vallen, om te doen zien dat hier niet kan gedacht worden aan een formeelen inbreuk op de overeenkomst die wij met Frankrijk hebben. Dat Frankrijk een afzonderlijk recht voor de Gruyère-kaas heeft vastgesteld, is zeker gedaan met de bedoeling om Zwitserland te bevoordeelen; maar de vorm waarin dit is geschied is van dien aard, dat ook andere landen welke Gruyère-kaas produceeren, hetzelfde voordeel verkrijgen. Van de Gruyère-kaas, welke tegen het verlaagd recht in Frankrijk wordt ingevoerd, wordt niet geëischt een Zwitsersch bewijs van oorsprong; zij wordt alleen beoordeeld naar den aard van het artikel. Een deel van deze soort kaas komt dan ook feitelijk niet uit Zwitserland, maar uit Duitschland; en wanneer in Nederland Gruyère-kaas werd gefabriceerd, kan deze ook tegen hetzelfde verlaagde tarief in Frankrijk worden ingevoerd. Dit neemt echter niet weg dat deze bepaling in het Fransche tarief ook, naar mijne meening, in aard en bedoeling eene onbillijkheid is, en derogert aan den geest van de overeenkomst, welke wij met Frankrijk hebben. De Regeering is dan ook niet in gebreke gebleven de aandacht van de Fransche Regeering voortdurend hierop te vestigen. Mijn geachte ambtsvoorganger heeft bij gelegenheid van de onderhandelingen met Frankrijk over deze schikking deze zaak uitdrukkelijk bij de Fransche Regeering ter sprake gebracht en getracht eene wijziging te verkrijgen, maar dit is hem niet mogen gelukken, wat trouwens geene verwondering kan baren met het oog op het eigenaardige karakter van deze schikking, waarbij door ons geen offer van eenig belang werd gebracht, maar daarentegen onzerzijds werd aangedrongen op het

behoud der protectie die Frankrijk alleen aan ons en aan Italië heeft toegestaan.

Intusschen blijft ook deze Regeering er voortdurend op bedacht om te Parijs te trachten zoo mogelijk verandering van den maatregel te verkrijgen. Onlangs nog zijn, naar aanleiding van de behandeling van dit wetsontwerp in de Tweede Kamer, aan onzen gezant te Parijs, die voor deze zaak steeds met ijver werkzaam is geweest, door mij instructiën in dien geest gezonden.

Wat betreft de quaestie van de rijst, wensch ik er deze Kamer aan te herinneren, dat deze zaak hier aanhangig is gemaakt toen de schikking met Frankrijk reeds zoo goed als gesloten was. Op het oogenblik is, zoo als uit mijne Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag van de Tweede Kamer over hoofdstuk III der Staatsbegroting blijkt, deze zaak in Frankrijk in onderzoek; naar ik hoop, zal spoedig eene beslissing van de Fransche Regeering worden vernomen.

De heer **Brantsen van de Zijp**: Mijnheer de Voorzitter! Na het antwoord van den Minister, zal ik mijne stem niet tegen dit wetsontwerp uitbrengen, omdat uit dit antwoord blijkt, dat de Minister eenvoudig mijne meening deelt. Ik twijfel er dus niet aan of hij zal werkzaam blijven, en moge zijne ons allen bekende bekwaamheid bevorderlijk zijn om de Fransche Regeering te overtuigen, dat de klacht van Nederland in alle opzichten gegrond is.

De beraadslaging wordt gesloten en het wetsontwerp zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

II. NATURALISATIE VAN FRANÇOIS ANTOINE GROUSSOT, JOHANN JOSEPH FENDEL, AMÉDÉE DARAN, WILHELMUS EDUARD HOFFMANN, VITUS POSS, THEODOR HUBERT DIELEN EN JACOB FENDEL. (67)

III. NATURALISATIE VAN EDUARD HEINRICH TOPIE, SIGMUND SEELIGMANN, GERARDUS BARTHOLOMEUS GOVERS, AUGUST MAX REINDEL, ADOLPH AUGUST CHRISTIAN STRANDES, KAROLUS SALLAERTS, HERMANN BERNARD EGBERT THOLE EN LOUIS RICHARD THÜRER. (68)

IV. NATURALISATIE VAN ANTON LUDWIG FICKER, ULRICH MAUGWEILER, HUGO KARL HANS ADOLPH MAYER, HEINRICH ARNOLD HOLLENKAMP, MORITZ ADOLF GOLDENBERG, JULIUS HERMANN OSKAR DZIALLAS, DIEDERICH HEINRICH WILHELM OTTO MECKE EN GERHARD PETER PAUL PAULUS. (74)

V. WIJZIGING VAN HET IVDE HOOFDSTUK DER STAATSBEGROTING VOOR HET DIENSTJAAR 1896. (76)

Deze wetsontwerpen worden achtereenvolgens zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

VI. WIJZIGING VAN HET VDE HOOFDSTUK DER STAATSBEGROTING VOOR 1896. (75)

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **Goeman Borgesius**, *Minister van Binnenlandsche Zaken*: Mijnheer de Voorzitter! Het was mij aangenaam in het Verslag van de Kamer te zien, dat verscheidene leden hunne goedkeuring hechtten aan het stelsel van beperkende maatregelen, door den Minister gevolgd, en dat vele leden met hem van meening zijn, dat het onraadzaam is het mond- en klauwzeer van de lijst der besmettelijke ziekten te schrappen. Te recht is naar mijne meening in het Verslag opgemerkt, dat het vooral onraadzaam zou zijn met het oog op het buitenland, dat thans reeds, tot groote schade van den landbouw, vele belemmeringen in den weg legt aan den uitvoer van vee. De wenk, in het Verslag gegeven, om bij de toepassing van beperkende maatregelen toch vooral met behoedzaamheid en omzichtigheid te werk te gaan, zal zeer zeker door den Minister niet uit het oog worden verloren.

De beraadslaging wordt gesloten en het wetsontwerp zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

VII. BESCHIKBAARSTELLING VAN GELDEN, WEGENS VERSTREKKINGEN

DOOR HET DEPARTEMENT VAN MARINE GEDAAN, VOOR DEN DIENST VAN 1897. (62)

VIII. WIJZIGING VAN HET VIDE HOOFDSTUK DER STAATSBEGROTING VOOR HET DIENSTJAAR 1896. (63)

IX. VERHOOGING VAN HET VIde HOOFDSTUK DER STAATSBEGROTING VOOR HET DIENSTJAAR 1897. (64)

X. NADERE VERHOOGING VAN HET VIDE HOOFDSTUK DER STAATSBEGROTING VOOR HET DIENSTJAAR 1897. (65)

XI. GOEDKEURING VAN DEN ONDERHANDSCHEN VERKOOP VAN EEN STUK GROND EN WATER TE COEVORDEN, AAN DE DEDEMSVAARTSCHE STOOMTRAMWEGMAATSCHAPPIJ. (94)

Deze wetsontwerpen worden achtereenvolgens zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

XII. WIJZIGING VAN HET VIIde HOOFDSTUK B DER STAATSBEGROTING VOOR HET DIENSTJAAR 1896. (99)

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **de Beaufort**, *Minister van Buitenlandsche Zaken*: Mijnheer de Voorzitter! Mijn geachte ambtgenoot van Financiën, die heden door de vergadering van de andere Kamer der Vertegenwoordiging verhinderd is om deze zitting bij te wonen, heeft mij verzocht te willen mededeelen, dat de opmerking, die in het Verslag aangaande dit wetsontwerp is gemaakt, door hem volgaarne zal worden beantwoord bij de behandeling van hoofdstuk VII B van de Staatsbegroting voor het dienstjaar 1898.

De beraadslaging wordt gesloten en het wetsontwerp zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

XIII. GOEDKEURING VAN DEN VERKOOP VAN EENE STROOK GROND TUSSEN DE KEIZERSGULDENWAARD EN HET STEURGAT ONDER WERKENDAM AAN D. E. H. BOXMAN. (100)

XIV. WIJZIGING VAN HET VIIde HOOFDSTUK A DER STAATSBEGROTING VOOR HET DIENSTJAAR 1896. (69)

XV. BEKRACHTIGING VAN DEN ONDERHANDSCHEN VERKOOP VAN DE TONGERSCHE BARAKKEN TE MAASTRICHT AAN DE ST. BONIFACIUS-STICHTING ALDAAR. (71)

XVI. WIJZIGING VAN HET VIIIste HOOFDSTUK DER STAATSBEGROTING VOOR HET DIENSTJAAR 1896. (79)

Deze wetsontwerpen worden achtereenvolgens zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

XVII. BESCHIKBAARSTELLING VAN GELDEN, WEGENS DOOR HET DEPARTEMENT VAN OORLOG GEDANE VERSTREKKINGEN, VOOR DEN DIENST VAN 1897. (80)

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **Goeman Borgesius**, *Minister van Binnenlandsche Zaken*: Mijnheer de Voorzitter! Mijn geachte ambtgenoot, de Minister van Oorlog, heeft mij verzocht, naar aanleiding van de opmerking in het Verslag gemaakt, aan de Kamer te willen mededeelen, dat het niet te verwonderen is, dat het eenigszins vreemd werd gevonden dat, terwijl de machtiging tot de verstrekking van een paard reeds in December 1895 zou zijn verleend, eerst in Januari 1897 de verstrekking zou hebben plaats gehad, maar dat die verwondering zal ophouden door de mededeeling, dat hier eene drukfout in het spel is, want dat niet moet worden gelezen: December 1895, maar December 1896.

De beraadslaging wordt gesloten en het wetsontwerp zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

XVIII. WIJZIGING VAN HET IXde HOOFDSTUK DER STAATSBEGROTING VOOR HET DIENSTJAAR 1896. (57)

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **Lely**, *Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid*: Mijnheer de Voorzitter! In het Verslag is de opmerking gemaakt, dat het hier niet zou gelden eene wijziging of overschrijving van posten, maar eene verhooging van de eigenlijke begrooting voor 1896. Het wil mij voorkomen, dat deze opmerking gedeeltelijk aan een misverstand is toe te schrijven; immers, wanneer men de posten nagaat, zal blijken, dat van het totaal bedrag, ad ongeveer f 556 000, waarmede de begrooting wordt verhoogd, f 479 000 veroorzaakt wordt door het later vervallen van betalingstermijnen voor de brug te Heusden, de havenwerken te IJmuiden en de stations te 's Hertogenbosch en te Groningen.

Het betreft hier dus geen nieuwe of verhoogde aanvragen, maar eenvoudig verschuiving van betalingstermijnen. Die betalingen zouden in 1895 hebben moeten plaats hebben, maar door bijzondere omstandigheden hebben die eerst in 1896 plaats gehad.

Hoewel ik gaarne zal voldoen aan den in het Verslag uitgesproken wensch, om de ramingen zoo nauwkeurig mogelijk te maken, vrees ik, dat het niet altijd zal gelukken de ramingen zoo in te richten, dat het eindcijfer niet alleen niet zal worden overschreden, maar bovendien de betalingstermijnen geheel zullen vervallen op de tijden die daarvoor aanvankelijk werden gesteld.

De beraadslaging wordt gesloten en het wetsontwerp zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

XIX. GOEDKEURING VAN EENE MET JAN DIRK BARON VAN WASSENAER VAN ROSANDE EN DE GEMEENTE RENKUM GESLOTEN OVEREENKOMST, BETREFFENDE RUILING VAN GROND TE OOSTERBEEK, GEMEENTE RENKUM. (89)

Dit wetsontwerp wordt zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

XX. VASTSTELLING VAN HET SLOT DER REKENING VAN DE KOLONIALE UITGAVEN EN ONTVANGSTEN VOOR SURINAME OVER HET DIENSTJAAR 1896. (61)

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **de Beaufort**, *Minister van Buitenlandsche Zaken*: Mijnheer de President! Mijn geachte ambtgenoot van Koloniën, verhinderd in deze Vergadering te verschijnen, heeft mij verzocht, naar aanleiding van de opmerking die gemaakt is in het Eerste verslag der Kamer, het volgende te willen mededeelen.

De veronderstelling dat de bijdrage aan de koloniale geldmiddelen spoedig nadat die bij het Xde hoofdstuk der Staatsbegrooting is toegestaan, aan de Nederlandsche Bank wordt uitgekeerd, is juist. De uitkeering is noodig om de rekening van het Departement van Koloniën met de Bank tegoeed te schrijven. Ten laste van die rekening moeten niet alleen de betalingen worden gedaan welke hier te lande ten koste van de koloniale huishoudelijke begrotingen moeten plaats hebben, maar moeten ook de wissels worden voldaan, welke door het Koloniaal Bestuur op het Departement van Koloniën worden afgegeven. Een aanzienlijk reuteverlies is van die uitkeering niet het gevolg, want het credit-saldo van de Bank is in den regel niet groot.

De beraadslaging wordt gesloten en het wetsontwerp zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Niets meer aan de orde zijnde, gaat de Vergadering tot nadere bijeenroeping uiteen.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over de ontwerpen van wet tot:

1°. naturalisatie van E. H. TOPPE en zeven anderen (68);

2°. naturalisatie van A. L. FICKER en zeven anderen (74);

3°. wijziging van het IVde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1896 (76);

4°. beschikbaarstelling van gelden, wegens verstrekkingen door het Departement van Marine gedaan, voor den dienst van 1897 (62);

5°. wijziging van het Vde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1896 (63);

6°. verhooging van het Vde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1897 (64);

7°. nadere verhooging van het Vde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1897 (65);

8°. goedkeuring van den onderhandschen verkoop van een stuk grond en water te Coevorden, aan de Dedemvaartsche Stoomtramwegmaatschappij (94);

9°. goedkeuring van den verkoop van eene strook grond tusschen de Keizersguldenwaard en het Steurgat onder Werendam aan D. E. H. Boxman (100);

10°. wijziging van het VIIde hoofdstuk A der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1896 (69);

11°. bekrachtiging van den onderhandschen verkoop van de Tongersche Barakken te Maastricht, aan de St. Bonifaciusstichting aldaar (71);

12°. wijziging van het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1896 (79);

13°. goedkeuring van eene met JAN DIRK BARON VAN WASSENAER VAN ROSANDE en de gemeente Renkum gesloten overeenkomst, betreffende ruiling van grond te Oosterbeek, gemeente Renkum (89).

Tegen deze wetsontwerpen bestaat geen bezwaar.

Vastgesteld den 1sten December 1897.

VAN ZINNICQ BERGMANN.

LAAN.

VAN NISPEN TOT PANNERDEN.

NIJSINGH.

VAN SWINDEREN.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot goedkeuring van de op 3 April 1897 te 's Gravenhage tusschen Nederland en Frankrijk gemaakte schikking, regelende de betrekkingen tusschen Nederland en Frankrijk in het regentschap Tunis. (72)

Door verschillende leden werd leedwezen betuigd, dat bij deze gelegenheid de Minister er niet in geslaagd was voor wat het tarief van invoer betreft, de gelijkstelling te verkrijgen van onze kaas met de zoogenaamde Gruyère-kaas. Niet zonder eenige verwondering had men kennis genomen van het antwoord hieromtrent door den Minister in de vergadering der Tweede Kamer van 25 November jl. gegeven. Er werd verder op aangedrongen, dat de Minister niet zoude ophouden met te trachten van de Fransche Regeering de intrekking te verkrijgen van de surtaxe op de rijst.

Vastgesteld 1 December 1897.

VAN ZINNICQ BERGMANN.

LAAN.

VAN NISPEN TOT PANNERDEN.

NIJSINGH.

VAN SWINDEREN.